

## Inflatia galopanta pune în dificultate Europa Centrala si de Est (Reuters)

**În timp ce inflatia ar urma în mare masura sa se modereze într-un an, în Europa occidentala, exista un sentiment crescând ca preturile ridicate din Europa Centrala se vor mentine o perioada de timp mai îndelungata, se arata într-o analiza realizata de Reuters.**

De luni de zile, Europa Centrala si de Est este fruntea lupte contra inflatiei, atât în ceea ce priveste accelerarea presiunii preturilor cât si uneori a eforturile inegale ale bancilor centrale din CEE pentru reducerea inflatiei.

Cele mai recente date privind inflatia în regiune variaza de la aproape 16% în România la peste 20% în Ungaria, mult peste coridorul tinta al bancilor centrale, de la 1% la 4%.

În Ungaria, preturile la pâine si lactate au crescut în ritm anual cu aproximativ 70% în septembrie, în timp ce pretul zaharului în Polonia a urcat cu 50%, unele magazine operând cu stocuri scazute în vara, în asteptarea majorarii preturilor.

În timp ce sindicatele cer majorari semnificative ale salariilor, pentru mentinerea puterii de cumparare, iar firmele cresc preturile pentru a-si proteja marjele de profit, sporesc riscurile ca încetinirea economiei sa nu reduca inflatia la nivelul sperat de bancile centrale.

"Cu cât mai mult se mentine solide presiunile inflationiste si cele asupra salariilor, cu atât este mai mare riscul sa fie necesare rate mai ridicate ale dobânzilor si cresterea semnificativa a somajului, pentru a slabi cererea si a restabili stabilitatea preturilor", a apreciat economistul Nicholas Farr de la Capital Economics.

Credibilitatea bancilor centrale din regiune a fost testata luna trecuta, când deprecierea semnificativa a forintului a fortat Banca Centrala din Ungaria (NBH) sa majoreze de urgenta dobânda, dupa saptamâni în care a încercat sa încheie procesul de majorare a dobânzilor, desi inflatia înca creste.

Majoritatea membrilor Consiliul de politica monetara de la Banca Centrala a Poloniei a sugerat de asemenea o încheiere a procesului de majorare a dobânzilor deoarece cresterea economiei ar urma sa încetineasca semnificativ anul viitor, dar tinerea sub control a inflatiei ar putea fi dificila, Guvernul majorând cheltuielile înaintea alegerilor generale.

Asteptarile inflationiste nu mai sunt ancorate de tintele bancilor centrale, a declarat economistul sef al UniCredit CEE, Dan Bucsa. Acesta a atras atentia asupra cheltuielilor de consum din primele noua luni din 2022, care au aratat ca gospodariile se asteapta ca inflatia sa creasca în continuare iar majorarea salariilor sa fie mai ridicata decât în trecut.

Asteptarile gospodariilor ungare au crescut mult peste 10%, conform celui mai recent sondaj al NBH. Think tank-ul GKI sustine ca luna trecuta se asteptau la majorari ale preturilor în toate sectoarele, cu exceptia constructiilor.

Un studiu al Oficiului de Statistica din Polonia arata ca peste 70% din consumatori se asteapta la mentinerea ratei inflatiei sau chiar la cresterea ei, în urmatoarele 12 luni, în timp ce think tank-ul BIEC indica o crestere a asteptarilor inflationiste atât la gospodarii cât si la companii.

Efectele negative asupra economiei în urma razboiului din Ucraina au fost deja exacerbate de presiunile puternice asupra preturilor din cauza înaspirii pietei fortei de munca, a anilor de rate scazute ale dobânzilor si a masurile de stimulare fiscala, menite sa sporeasca avansul economiei.

În Ungaria, Erzsebet Kristofi, o mama singura de 47 de ani, având un copil cu nevoi speciale, s-a bazat mult anul acesta pe caritate. "Totul a devenit mult mai scump, pâinea, alimentele de baza ... ingredientele pentru gatit, totul. De aceea am venit aici, avem ceva mâncare proaspata zilnic si ceva pâine, produse de patiserie sau legume", a explicat ea în timp ce statea la coada pentru mâncare calda la periferia Budapestei.

Exista un control al preturilor de catre Guvern în Ungaria si Polonia la unele alimente, combustibili si credite ipotecare, care a avut efect la finalul lui 2021 si începutul lui 2022. În Ungaria, unele plafonari ale preturilor expira la finalul acestui an dar Guvernul a semnalat ca ar putea extinde unele plafonari. Situatia este mai putin clara în Polonia, desi sunt mentinute în 2023 masurile pentru atenuarea ratelor mai ridicate ale dobânzilor.

Nu sunt semne ca presiunea preturilor se va atenua curând.

Cel mai mare retailer polonez, LPP, a anuntat ca intentioneaza sa majoreze preturile cu 7% to 19% pentru a compensa sporirea costurilor si efectele valutare. Chiar daca avansul economiei poloneze în 2023 va încetini la aproximativ 1% anul viitor, principalul sindicat se asteapta la o crestere a salariilor de 10% - 12% în 2023.

Companiile ungare intentioneaza sa majoreze salariile cu 9% în ianuarie, în medie, sustine Sandor Baja, director al companiei Randstad, si nu exclude alte majorari în cursul anului, în anumite sectoare.

În conditiile în care deja economiile din regiune se confrunta cu o încetinire, bancile centrale sunt îngrijorate de potentiala lovitura la adresa perspectivelor de crestere de pe urma înaspririi politicii monetare pentru a tine sub control inflatia, de riscurile provocate de cresterea preturilor la producatori, de înasprirea pietei muncii si de volatilitatea cursului de schimb.

În Europa occidentala, pietele si economistii se asteapta ca preturile în zona euro sa se apropie de tinta BCE de 2% pâna în 2024.

Perspectivile sunt diferite în Europa Centrala.

"Asteptările inflationiste sunt extrem de ridicate si neancorate. Aceasta este pentru mine cea mai mare amenintare", afirma Joanna Tyrowicz, membru al Consiliul de politica monetara de la Banca Centrala a Poloniei.

"Asteptările inflationiste neancorate separa clar Polonia de zona euro, unde asteptările raspuns schimbarii politicii BCE", a adaugat oficialul polonez.